

Ақийда дарслари (130-дарс). Аллоҳнинг исм ва сифатлари



13:50 / 19.04.2021 3675

Аллоҳ таолонинг гўзал исмлари ва сифатларини яхшилаб таниб олинганидан кейин ўша олиймақом исм ва сифатларга боғлиқ бир неча масалаларни ҳам батафсил тушуниб олиш керак бўлади. Ақоид илми уламолари бу масалаларни турли йўллар билан баён қилганлар. Аммо баъзи ҳолатларда айна шу масалалар ақоид масалаларининг илоҳиёт бобига кириши мулоҳаза қилинмай қолади. Агар уларни айнан Аллоҳ таолонинг гўзал исмлари ва сифатларига боғлаб тақдим қилинса ва ўрганилса, тушуниш ҳам осон бўлади. Чунки инсоннинг ўзи ожиз бўлганидек, баъзи вақтларда Аллоҳ таолога оид ақийдаларни англаб етишда унинг ақли ҳам ожизлик қилиб қолади.

Биз бандалар ўз доирамиздаги ва савиямиздаги ҳақиқатларни тушуниб ўрганиб қолганмиз. Мабодо бизнинг тушунча доирамиздагидан ташқари маълумот бизга етса, уни ҳам ўз қолипимизга солишга ҳаракат қиламиз. Жумладан, Аллоҳ таолонинг сифатларига оид ақийдаларни тушунишда ҳам шу каби ҳолат бўлади. Худди шу нарса кўп тоифаларнинг адашишига, ҳатто диндан чиқишига сабаб бўлган.

Аллоҳ таоло Аҳли сунна ва жамоа мазҳабидаги мусулмонларни бу борадаги тойилишдан ўзи сақлаб қолган.

Аллоҳ таолонинг гўзал исмлари ва сифатларига боғлиқ масалаларнинг бошида У Зотни мазкур исм ва сифатларига зид бўлган исм ва сифатлардан поклаш туради. Кейин қазо ва қадар, инсон иродаси, савоб, гуноҳ ва бошқалар туради.

Аъроф сурасининг 180-оятида:

اَوْبُهُ وَاغْدَا فَيَنْسُخُ الْجِءَامِ سَالِةً لِّو

«Аллоҳнинг чиройли исмлари бор. У билан дуо қилинглар», деб айтилган.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Аллоҳ таолонинг тўқсон тўққизта - бир кам юзта исми бор. Ким уни санаса, жаннатга киради. Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўради», дедилар.

Бу ҳадисни шу ергача Имом Бухорий ва Имом Муслим ривоят қилишган. Давомида Имом Термизий ва бошқалар Аллоҳ таолонинг исмларини келтиришган:

Аллоҳ таолонинг исмлари:

1)Аллоҳ. 2) ар-Раҳмон. 3) ар-Раҳийм. 4) ал-Малик. 5) ал-Қуддус. 6) ас-Салом. 7) ал-Мўмин. 8) ал-Муҳаймин. 9) ал-Азиз. 10) ал-Жаббор. 11) ал-Мутакаббир. 12) ал-Холиқ. 13) ал-Бориъ. 14) ал-Мусаввир. 15) ал-Ғаффор. 16) ал-Қаҳҳор. 17) ал-Ваҳҳоб. 18) ар-Раззоқ. 19) ал-Фаттоҳ. 20) ал-Алийм. 21) ал-Қобиз. 22) ал-Босит. 23) ал-Хофиз. 24) ар-Рофеъ. 25) ал-Муъизз. 26) ал-Музилл. 27) ас-Самийъ. 28) ал-Басийр. 29) ал-Ҳакам. 30) ал-Адл. 31) ал-Латийф. 32) ал-Хабийр. 33) ал-Ҳалийм. 34) ал-Азийм. 35) ал-Ғафур. 36) аш-Шакур. 37) ал-Алий. 38) ал-Кабийр. 39) ал-Ҳафийз. 40) ал-Муқийт. 41) ал-Ҳасийб. 42) ал-Жалийл. 43) ал-Карийм. 44) ар-Рақийб. 45) ал-Мужийб. 46) ал-Восеъ. 47) ал-Ҳакийм. 48) ал-Вадуд. 49) ал-Мажийд. 50) ал-Боъис. 51) аш-Шаҳийд. 52) ал-Ҳақ. 53) ал-Вакийл. 54) ал-Қавий. 55) ал-Матийн. 56) ал-Валий. 57) ал-Ҳамийд. 58) ал-Муҳсий. 59) ал-Мубдиъ. 60) ал-Муъийд. 61) ал-Муҳйи. 62) ал-Мумийт. 63) ал-Ҳайй. 64) ал-Қаййум. 65) ал-Вожд. 66) ал-Мажид. 67) ал-

Воҳид. 68) ас-Сомад. 69) ал-Қодир. 70) ал-Муқтадир. 71) ал-Муқаддим. 72) ал-Муаххир. 73) ал-Аввал. 74) ал-Охир. 75) аз-Зоҳир. 76) ал-Ботин. 77) ал-Волий. 78) ал-Мутаъолий. 79) ал-Барр. 80) ат-Таввоб. 81) ал-Мунтақим. 82) ал-Афувв. 83) ар-Ра`уф. 84) ал-Моликул мулк. 85) Зул жалоли вал икром. 86) ал-Муқсит. 87) ал-Жомеъ. 88) ал-Ғаний. 89) ал-Муғний. 90) ал-Монеъ. 91) аз-Зорр. 92) ан-Нофеъ. 93) ан-Нур. 94) ал-Ҳодий. 95) ал-Бадийъ. 96) ал-Боқий. 97) ал-Ворис. 98) ар-Рашийд. 99) ас-Сабур.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди